

בית משפט לנוער בבית משפט השלום בנתניה

ת"פ 19211-12-19 מדינת ישראל נ' פלוני (קטין)

תיק חיצוני: 403774/2019

לפני כבוד השופטת, סגנית הנשיאה ליזי פרוינד

המאשימה מדינת ישראל

נגד

הנאשם פלוני

נוכחים:

ב"כ המאשימה מתמחה גב' מיכל ישראלי

קצינת מבחן גב' דיקלה מור פישביין

ב"כ הנאשם עו"ד רועי לנג

הנאשם והוריו

נציגה מ---- - ---- ****

ליאור קובץ – חוקר מטעם אוניברסיטת חיפה

חקיקה שאוזכרה:

חוק העונשין, תשל"ז-1977: סעי' 345(א)(1), 345(א)(3), 345(ב)(1), 348(א)

מיני-רציו:

* נקבע כי יש מקום להימנע מהרשעתו של הנאשם. זאת נוכח גילו הצעיר מאוד בעת הרלוונטית, הפסקת המעשים שנתיים קודם לגילוי ובאופן עצמאי, לצד ההליך הטיפולי המעמיק.

* עונשין – ענישה – מדיניות ענישה: נוער

* עונשין – ענישה – דרכי ענישה: נוער

* עונשין – ענישה – קטינים

הנאשם הודה בעובדות כתב האישום המתוקן האוחז בשישה אישומים ומייחס לו עבירת אינוס, לפי סעיף 345(ב)(1) בנסיבות סעיף 345(א)(1) לחוק העונשין, וריבוי עבירות של מעשה מגונה, לפי סעיף 348(א) בנסיבות סעיף 345(א)(3) לחוק העונשין. בפתח ההליך בבית המשפט המחוזי ובטרם נמסר מענה לכתב האישום, הוצג הסדר לפיו, יודה הנאשם בעובדות כתב האישום מתוקן והמשך הטיפול בתיק יועבר לבית המשפט לנוער וזאת ללא כל הסכמה הנוגעת להמשך תוצאות ההליך.

בית המשפט פסק כלהלן:

עבירות חמורות ביותר ביצע הנאשם, על כך אין ולא יישמע חולק ומצמצם. אלה בוצעו עת הנאשם היה כבן 13 שנים בלבד וסיומם, תוך פיחות בחומרתם, כשמלאו לו 15. אף מהיבט זה לא ניתן להתעלם.

מדובר במקרה חריג בו הנאשם חדל מלבצע את העבירות באופן עצמאי זמן רב לפני שנתפס. האירועים פסקו, ללא התערבות חיצונית, מאז היה הנאשם בן 15. מנקודת זמן מסוימת בה, כנלמד מדברו לעניין העונש, ייסרו אותו הפגיעה והפסול בהתנהגותו ובמעשיו, חשב להסגיר עצמו ולהתוודות אך פחד לעשות כן.

זאת צויין מבלי להקל ראש, ולו בפסיק, מן הכתוב בכתב האישום ומייסורי המתלוננת אשר בחלוף כשנתיים, באומץ לב ומתוך המעמסה אותה נשאה, אזרה עוז וחשפה בפני אחותה את שנעשה בה. עוד קודם לעובדת קטינותו של הנאשם, יש לזכור גם כי המתלוננת היא קטינה רכת שנים וביהמ"ש מצווה לתת את דעתו לפגיעה הקשה בה – קורבן העבירה. זאת ניתן ללמוד מהצהרת "נפגעת העבירה", לצד רצונה העז בהענשת הנאשם כגמולו. כך ניצבים הם לכאן ולכאן השיקולים השונים, המשמשים בערבוביה, ומושכים לכיוונים מנוגדים.

ברי כי ככל שמדובר בעבירה חמורה יותר, כך גובר האינטרס הציבורי בהרשעה. אולם, לא ניתן לשלול מראש העדפה של שיקולי שיקום גם כאשר בוצעה עבירה שאינה קלה. המחוקק איפשר ללא החרגת סוגי עבירות ואף בחמורה שבספר החוקים, לבית המשפט, לנהוג לפנים משורת הדין, עת גזירתו, בעניינם של קטינים. גם העברת התיק מבית המשפט המחוזי אל בית המשפט לנוער יש בו להסליל את הערוץ המשפטי לעבר ביכור אפיקי הטיפול והשיקום.

אין משעול טיפולי בו לא צעד הנאשם ובכל אחד ממקומות אלה, הצטיין, הגדיל לעשות, הרחיב את אפיקי ההתרמות ואף הנתינה לאחר. משהצטברו גילו הצעיר מאוד בעת הרלוונטית, הפסקת המעשים שנתיים קודם לגילוי ובאופן עצמאי, לצד הליך הטיפול המעמיק עד כדי מירוק חטאים מלא, ובהצטברות כל אלה כולם זה לזה, יש מקום להימנע מהרשעתו.

גזר דין

נוסח מותר בפרסום

רקע

הנאשם יליד 02****, כיום בגיר בן 19 ו-8 חודשים, הודה בעובדות כתב האישום המתוקן האוחז בשישה אישומים ומייחס לו עבירת אינוס לפי [סעיף 345\(ב\)\(1\)](#) [בנסיבות סעיף 345\(א\)\(1\)](#) [לחוק העונשין](#), התשל"ז-1977 (להלן: "חוק העונשין") וריבוי עבירות של מעשה מגונה לפי [סעיף 348\(א\)](#) [בנסיבות סעיף 345\(א\)\(3\)](#) [לחוק העונשין](#).

העבירות החלו להתבצע עת היה הנאשם בן 13 ופסקו, ללא מעורבות חיצונית, בהיותו בן 15.

המתלוננת, בת השכנים, חברי המשפחה הקרובים היתה בת 6 בלבד.

דבר המעשים נחשף רק בחלוף שנתיים מעת שפסקו להתרחש, מתוך אומץ ליבה של המתלוננת שלא יכלה עוד לאצור את שעל ליבה, אז נעצר הנאשם והחל ההליך מושא ענייננו זה.

כתב האישום הוגש לבית המשפט המחוזי בלוד בפני הרכב תלתא. בפתח ההליך ובטרם נמסר מענה לכתב האישום, הוצג הסדר לפיו, יודה הנאשם בעובדות כתב אישום מתוקן והמשך הטיפול בתיק יועבר לבית המשפט לנוער וזאת ללא כל הסכמה הנוגעת להמשך תוצאות ההליך.

כתב האישום המתוקן בו הודה הנאשם מלמד כי בין משפחותיהם של הנאשם והקטינה ילידת 2008 (להלן: "המתלוננת") שררו יחסי חברות קרובים כך שהמתלוננת נהגה לבקר בתדירות גבוהה בדירת משפחתו של הנאשם. במהלך שנת 2015 ועד לשנת 2017 במספר הזדמנויות שונות, ביצע הנאשם במתלוננת מעשה אינוס עוד כשהיתה בת 6 וחמישה מקרים של מעשים מגונים שונים.

בנסיבות דגן מצאתי להביא את עובדות כתב האישום כלשונן אשר מדברות הן בעד עצמן.

מהאישום הראשון עולה כי בשלהי שנת 2015, הגיעה המתלוננת לדירתו של הנאשם כדי להכין שיעורי בית עם אחיו הצעיר. כעבור זמן מה, ולאחר שבני הבית עזבו את הדירה והנאשם והמתלוננת נותרו לבדם, נעלה המתלוננת את נעליה על מנת לעזוב את הדירה והנאשם שלבש בשלב זה רק תחתונים, נעל את דלת החדר בו הייתה המתלוננת וניסה לפשוט את חצאיתה, אך היא לבשה אותה בחזרה. בתגובה לכך, לפת הנאשם את ידה של המתלוננת בידו האחת ובידו השנייה הפשיט את חצאיתה, מכנסיה ותחתוניה והחדיר את איבר מינו לאיבר מינה. לאחר מספר דקות וכששמע את אחיו שב לדירה, שחרר את המתלוננת. הקטינה התלבשה ועזבה את הדירה במהירות.

במעשיו אלו בעל הנאשם את הקטינה, שטרם מלאו לה 16 שנים, שלא בהסכמתה החופשית.

מהאישום השני עולה כי במועד שאינו ידוע למאשימה, בעת שהיו בגינה ציבורית הסמוכה לביתם, ביקשה אימו של הנאשם מהמתלוננת להביא לה בקבוק חלב מהדירה שלהם עבור ביתה. המתלוננת הלכה לדירה בה היה באותה עת הנאשם לבדו וכנסה לחדר התינוקות. הנאשם נכנס בעקבותיה, לפת את ידיה, הרים את חצאיתה, הפשיט את מכנסיה ותחתוניה ואת מכנסיו ותחתוניו, נגע בידו באיבר מינה והתחכך בגופה כשהם ללא בגדים, הכל בזמן שהיא מנסה להיחלץ מאחיזתו אך ללא הועיל. בהמשך ומאחר ונדלק האור ונשמעו קולות, שחרר הנאשם את המתלוננת.

במעשיו אלו ביצע הנאשם מעשים מגונים בקטינה שטרם מלאו לה 14 שנים.

מהאישום השלישי עולה כי במועד שאינו ידוע למאשימה, עבר הנאשם בסמוך למתלוננת בעת שהתעמלה וניצבה בתנוחת "גשר" והחל להפשיל את מכנסיה. המתלוננת התרוממה מיד והנאשם הצליח רק להפשיל את מכנסיה באופן חלקי בלבד ונגע באיבר מינה מעל מכנסיה.

במעשיו אלו ביצע הנאשם מעשים מגונים בקטינה שטרם מלאו לה 14 שנים.

מהאישום הרביעי עולה כי במועד שאינו ידוע במדויק למאשימה, במהלך שנת 2017, כאשר שהתה המתלוננת עם הנאשם בדירה, חשף בפניה את איבר מינו וביקש ממנה לגעת בו. לאחר שהמתלוננת סירבה הנאשם לבש את מכנסיו.

במעשיו אלו ביצע הנאשם מעשים מגונים בקטינה שטרם מלאו לה 14 שנים.

מהאישום החמישי עולה כי במועד שאינו ידוע במדויק למאשימה, נגע הנאשם בישבנה של המתלוננת בעת שישבה בחדרו ושיחקה במחשב.

במעשיו אלו ביצע הנאשם מעשים מגוונים בקטינה שטרם מלאו לה 14 שנים.

מהאישום השישי עולה כי במועד שאינו ידוע במדויק למאשימה, במהלך שנת 2017, קרא הנאשם למתלוננת לחדרו, לכאורה על מנת להראות לה דבר מה בטלפון הנייד שלו. המתלוננת נענתה ובעודה יושבת לצדו חיבק אותה ונגע באיבר מינה.

במעשיו אלו ביצע הנאשם מעשים מגוונים בקטינה שטרם מלאו לה 14 שנים.**תסקירי שירות המבחן**

התסקירים מלמדים אודות הנאשם, בן למשפחה המונה זוג הורים ו-6 ילדים אשר כל חבריה מתפקדים באופן תקין ונורמטיבי. האב עובד במרכז גריאטרי כמטפל בקשישים סיעודיים והאם בעבודות ניקיון משרדים. הוריו של הנאשם התקשו מאוד לעכל דבר ביצוע המעשים על ידי בנם, בין היתר, נוכח יחסי הקרבה בין המשפחות וקיבלו את דבר מעצרו עד תום ההליכים בהלם מוחלט בתחושות מצוקה וחוסר אונים.

בעניינו של הנאשם הוגשו ארבעה תסקירים שונים אשר ליוו את מהלך ההתרחשויות וההיבטים הטיפולים.

ניתן לקבוע במפורש כי נערך הליך טיפולי ייעודי ומעמיק, הן מול הנאשם והן מול הוריו.

לדברי ההורים החברות בין המשפחות נמשכת עד היום והמתלוננת ממשיכה להגיע אליהם ולשחק עם ילדיהם הצעירים. כמו כן, מבינים כי בעצם הגשת התלונה, מלאו הורי המתלוננת את חובתם כלפיה.

הנאשם הודה במיוחס לו, הביע חרטה וצער על מעשיו, גילה רצון עז לשינוי ולחיים נורמטיביים וכן נכונות לטיפול ככל שידרש.

בשל צורך בהעמקת הטיפול, זיהוי מעגלי פגיעה והתבוננות פנימית מעמיקה למניעים שהובילו למעשים הקשים – נדחו הדיונים מעת לעת תוך מעקב מתמשך אחר התקדמותו בקבוצות הטיפול, ביניהן קבוצה ייעודית לפוגעים מינית. במסגרת זו, הצליח לשתף מעולמו הפנימי, לבטא תחושות צער ואשמה ביחס למעשים שביצע ולזהות דפוסים התנהגותיים שיכול ועמדו בבסיס התנהלותו. דווח כי הנאשם נושא עמו רגשות אשמה כבדים - בראש ובראשונה כלפי נפגעת העבירה ומשפחתה, אחריהם כלפי משפחתו. אבחון פסיכולוגי הצביע על כמיהתו לסליחה ומחילה. כחלק מהטיפול עבר תהליך חשוב ועוצמתי, כהגדרת שירות המבחן, בהגעתו להבנה כי לעיתים יוכל לכאוב תוך הקשבה נטולת שיפוטיות עצמית, יכולות אלו מייצגות לדעת גורמי הטיפול את המקום המחוזק יותר בו נמצא כיום.

לצד הטיפול הייעודי, שולב בתוכניות נוספות במסגרת "*****" – מרכז יום תומך רב תחומי המיועד לנוער על רצף הנשירה ממסגרות, וזו שימשה לו כעוגן בתקופות מורכבות. שם בילה שעות ארוכות למן שעות הבוקר עד ערבו של יום, מדי יום, ולווה על ידי מגוון אנשי טיפול באופן אינטנסיבי פרטני וקבוצתי. דווח כי גילה מעורבות יוזמה ואכפתיות. נבחר ליו"ר מועצת החניכים

וחבר קבוצת "*****" המושתתת על פעילות התנדבותית ושולב במרחב תעסוקתי. בנוסף, ביוזמתו החל לרכז את תחום האספקה למסגרת וכי את תפקידיו השונים ביצע תוך גילוי כישורי מנהיגות, מתן מענה לפניית הנערים, מפתח ומייצר מרחבים חדשים וכל אלו במסירות, רצינות אחריות וסבלנות רבה. עשייתו במועצת החניכים הגיעה לשיאים (לשון התסקיר) כאשר הקים בשיתוף עם חבריו למועצה ***** מתוך כוונה ליצירת מענה לשיח גברי אינטימי ופלטפורמה ליצירת קשרי חברות חזקים.

בנוסף היה אחראי על אירועי "זיכרון בסלון", טקס יום הזיכרון לחללי צה"ל, אירועי חגים וחברה.

צוות ***** מאמין בנאשם וסבור כי עבורו "השמיים הם הגבול" בזכות כוחותיו ויכולותיו.

הודגשו אורך רוח ומסירות אין קץ" לתהליך הטיפולי האישי.

לאורך הדרך כולה, נתקל הנאשם בקשיים ואכזבות בהיבטים שונים, לצד הקושי בניתוק ממשפחתו, ועמד באלה. התמודדותו הדגישה, לראיית גורמי הטיפול, את יכולותיו לנהוג בסבלנות, אורך רוח ומסירות. עם הפטור מגיוס לצה"ל אשר היווה משבר אכזבה גדול, בחר להתמודד בדרך של אמונה בעצמו והסתכלות בראייה חיובית, בסופו התנדב לשירות לאומי. כיום מבצע השירות ב*****. לצד זאת משולב בפרוייקט הדרכה והכוונה הכולל הרצאות בתחום חיזוק הביטחון העצמי, זוגיות, מיניות בהסכמה, כלכלת בית וניהול תקציב, הכנה לעולם העבודה ועוד.

כחלק מן התנאים המגבילים ולאור מגורי המתלוננת בשכנות, הורחק הנאשם מבית משפחתו לתקופה של כשנתיים. לאורך תקופה זו, שיתף בתחושות קשות של בדידות ודיכאון, אשר עם הזמן והתמיכה במערכי הטיפול התחלפו בתחושות חיוביות ובשמחת חיים מחודשת. כיום הוא מודה על ההזדמנות שניתנה לו ומכיר בתהליכים אותם עבר כנדבך חשוב בהתפתחותו.

גם הוריו מוקירים את העזרה שקיבלו מגורמי הטיפול.

שירות המבחן העלה התלבטות גדולה בשאלת הרשעתו של הנאשם, כשהעמיד מחד, חומרתם הרבה של האישומים אשר בוצעו לאורך תקופה ממושכת בקטינה חסרת ישע. מאידך, העובדה כי מדובר בנער צעיר שעבר דרך טיפולית ארוכה ומשמעותית, נטל אחריות על מעשיו ושולב מאז הפנייתו לשירות המבחן בתוכניות טיפול לשם שילובו מחדש בחברה באופן נורמטיבי.

סוף דבר בהעדפת היבט חומרת העבירה, ולהבנתי בשל כך בלבד, המליץ שירות המבחן לאפשר המשך שיקומו של הנאשם ושילובו בחברה כאזרח מן השורה, להרשיעו ולהעמידו בצו מבחן למשך שנה, של"צ בהיקף של 150 שעות, פיצוי למתלוננת בשים לב להשתכרותו הדלה (800 ₪ לחודש) והתחייבות.

טיעוני הצדדים לעניין הרשעה והעונש

כראיה לעניין העונש הוגש תסקיר נפגעת העבירה

בשל צנעת הפרט יובאו הדברים המפורטים בו, אשר לכולם נתתי דעתי ובכובד ראש, בתמצית בלבד.

מהתסקיר נלמד אודות המתלוננת כיום בת 11, בת הזקונים למשפחה המונה עשר נפשות ומתמודדת בעוז עם מורכבויות רבות. חרף קשיים אלה ולצד התנגדות הוריה להגשת תלונה, איתנות הקשר בין האחים, איפשרה את חשיפתה האמיצה של הקטינה דבר הפגיעה והתמודדות נכונה ואמיצה בהגשת תלונה במשטרה, בליווי הקטינה והבטחת הטיפול בה.

לא ניתן להתעלם מן הדרך המושכלת – לכל אורכה – בה נהגו האחים, ונוהגים גם כעת כאשר מרכזים מאמציהם לסיוע ותמיכה באחותם הקטינה.

התנגדותם האמורה של ההורים וקושי בקבלת התמונה כהווייתה, אשר הכבידה ועודנה על הקטינה, נראה כי נטועה בהיבטים תרבותיים וביחסי השכנות הטובים והתומכים ששררו בין שתי המשפחות. מצב דברים זה הביא בשעתו לכאוס משפחתי אשר גם מולו ניצבו האחים לצד אחותם ושימרו, לבסוף, המסגרת המשפחתית והעדפתה על פני ההיבטים החיצוניים האחרים.

נלמד כי הפגיעה במתלוננת, משפיעה על אספקטים רבים בחייה ומטלטלת את עולמה הרגשי, לא כל שכן עת בוצעו הפגיעות בסביבת חייה אותה אינה חווה עוד כבטוחה. בין היתר, נפגעה גם פנייתה לביצוע מטלות לימודיות ויומיומיות המותאמות לגילה ופוגעת בתהליכי התפתחותה הטבעיים.

בית המשפחה כולו נפגע והאווירה בו הפכה אפורה וכואבת. בין היתר חווה אם המשפחה קונפליקט אישי לצד שותפות גורל בין המשפחות אשר נאלצות להתמודד עם המבוכה בקרב העדה אליה משתייכים. ברי כי בתחושות אלה להוסיף הכבדה על נפש הקטינה.

גורמי הטיפול סבורים כי מצפה למתלוננת עוד תהליך שיקומי ארוך כאשר הפגיעה תמשיך לפגוש וללוות אותה בצמתים שונים בחייה.

הן הקטינה והן אחיה הביעו רצונם העז בהענשת הנאשם באופן ממשי ומוחשי ומבקשים כי בעת גזירת הדין יתחשב ויזכור בית המשפט את נפשה הפצועה של הנפגעת. לתחושת הקטינה דבר מלבד מאסר בפועל לא יענה על הצורך הנדרש שבהבנתו את חומרת מעשיו. אחיה, סבור שענישה מרתיעה תהווה אמצעי מתחייב עבור בני עדתו ובכך יסייע בית המשפט – כחובתו – למיגור תופעת הפגיעות המיניות בקרב הקהילה ***** ותעלה הנושא אל פני השטח בקרב הקהילה אשר נוטה להחריש פגיעות ולהתעלם מהן. בכך לשיטתו לא יהססו נפגעים נוספים לחשוף את סודם.

טיעוני המאשימה:

המאשימה הפנתה לחומרת העבירות, הכוללות עבירת אינוס וריבוי עבירות של מעשה מגונה במתלוננת. במעשיו פגע הנאשם בערך המוגן של שלמות גופה וחירותה של הקטינה.

בזכות המפורט בתסקירים אודות התהליך הטיפולי שעבר הנאשם, ככל שיהיה איזון מבחינת שאלת הרשעתו של הנאשם, הודיעה המאשימה כי תיאות לקבל את המלצת שירות המבחן בעניין דרכי הטיפול. לשיטתם קביעת דרכי טיפול בלבד ללא הרשעה עלולה להעביר מסר שגוי של הזנחת המתלוננת ופגיעה באמונה ושל מתלוננים פוטנציאליים, במערכת המשפט. הפנתה תשומת ליבו של בית המשפט לאמור בתסקיר נפגעת העבירה אשר מלמד על עוצמת הטראומה והנזקים שנגרמו לה.

עוד ציינה, כי הודאתו של הנאשם, הימנעות מעדות המתלוננת בפני בית המשפט והעובדה כי המעשים בוצעו בהיותו של הנאשם בגילאי 13 עד 15 – נזקפו לטובתו.

לצד זאת, לשיטתה של המאשימה אין לאמץ את המלצתו של שירות המבחן במלואה וכך יהיה להטיל שלי"צ בהיקף רחב יותר מ-150 שעות, אשר בהיותו חלק מן ההליך טיפולי, כמות השעות המומלצת אינה תואמת את נסיבותיו החמורות של התיק. לצד זאת עתרו להטלת מאסר מותנה ארוך ומרתיע.

טיעוני ההגנה:

ההגנה ביקשה, לא בלב קל, לאמץ את המלצות שירות המבחן כפי שהן, לצד ההדגשה כי היבט ההרשעה עליו המליץ שירות המבחן אינו נובע אלא מחומרת העבירות המיוחסות. הפנה הסנגור לכך שנעשה תיקון משמעותי בכתב האישום, לצד ההסכמה להעברת התיק מבית המשפט המחוזי. הדגיש התנהלותו של ההליך זמן ארוך בן מספר שנים, כשכל הצדדים הן הנאשם ומשפחתו, והן המתלוננת ומשפחתה שלה - עברו טלטלה בעקבות אירועים חמורים אלה שהם החריגים בנסיבותיהם.

הזכיר כי מדובר באירועים שהתרחשו לפני מספר שנים ונחשפו רק מספר שנים לאחר ביצועם, עת היה הנאשם צעיר מאוד. הדגיש הודאתו המיידית של הנאשם כבר בחקירתו ולאחריה, בבית המשפט, על כל המשתמע מכך. נטען כי מאז גילוי המקרה ועד היום משך תקופה ארוכה נרתם הנאשם באופן יוצא דופן ומשמעותי להליכים הטיפוליים והמשפטיים. גם משפחתו נשאה בנטל נכבד, כשבין היתר, העתיקה מקום מגוריה בעקבות הדברים. הדגיש הנתק הממושך והמשמעותי של הקטין, אשר שהה בתנאים מגבילים תקופה ארוכה מאוד הרחק ממשפחתו וכן העובדה שבעקבות מעשיו לא גוייס הנאשם לצה"ל על השפעתו הברורה והמובהקת של היבט זה. לצד היות המעשים חמורים ביקש להעמיד את העובדה כי אלה התבצעו עת היה בין 13 ל-15 שנים בלבד.

הכיר בחותם הקשה שהותירו המעשים על המתלוננת ומשפחתה. מדובר בשתי משפחות שהיו מעין משפחה אחת ועם חשיפתו, נפלו אחת על כתפי השניה בתחושת חורבן משותף. על כן ביושר, הודה כי בתיקים מסוג זה, אין מקום לטיעון חד ערכי. ביקש להזכיר את חלוף השנים, מאז האירועים מושא כתב האישום, כאשר כיום, חמש שנים אחרי – ניצב הנאשם כשהוא בן למעלה מגיל 19, נמצא במקום תורם מיושב ואחר וחרטתו כנה ואמיתית. לאור הכלים שניתנו גם לנאשם וגם לבני המשפחה, אליהם נרתמו בהתגייסות מלאה, עתר לאמץ את המלצת שירות המבחן במלואה, אך תוך הדגשת ריבוי הנתונים לטובתו של הנאשם ועל כן למעט חומרת העבירות לא ניצב דבר שיצדיק הרשעת הנאשם בהינתן התהליך המרשים והנתונים הגבוהים של הנאשם כפי שהובאו על ידי שירות המבחן עצמו.

גם **אביו של הנאשם** נשא דברים, הכיר בפגיעה אף מעבר להכרת הורי המתלוננת וגילה תובנה לחובתו לשלם מחירים אישיים כאבי הנאשם וכפי שקרה.

הנאשם - הביע מודעותו לחומרת מעשיו את נזקיהם מנסה ויוסיף לנסות ולתקן, כשהוא מודע לדרך הטיפולית המתחייבת עדיין. לימד על שינויי החשיבה המשמעותיים מאז שילובו בקבוצה הטיפולית הייעודית לפוגעים מינית וסיפר עוד כי גם בשנתיים שחלפו בין המעשים לבין חשיפתם הכביד עליו הדבר ועברו בו מחשבות להתוודות, אך בשל פחדו לא עשה כן.

דיון והכרעה

עבירות חמורות ביותר ביצע הנאשם, על כך אין ולא יישמע חולק ומצמצם. אלה בוצעו עת הנאשם היה כבן 13 שנים בלבד וסיומם, תוך פחות בחומרתם, כשמלאו לו 15. אף מהיבט זה לא ניתן להתעלם.

עיקר מטרתו ושאיפתו של בית המשפט לנוער בבואו לגזור את דינו של קטין, היא להעניק לו טיפול, מקום בו זה מתאפשר - במטרה להביא לשיקומו והשבתו לחברה כאזרח מתפקד. רוחו של חוק הנוער ברורה ומכווונה אחת – בהעדר הכרח אחר, בכורה לאפיקי שיקומו של קטין, מקום בו קיימת היתכנות לכך. אלה יכולים להיקבע לצד הרשעה או תוך הימנעות ממנה.

זו מהות תחום משפטי ייחודי זה.

ענייננו בנאשם אשר הפיק כל שניתן מנתיב הטיפול שנבנה עבורו, ואף הגדיל לעשות, הרחיב פעילותו החברתית ותרם מיכולותיו הטובות לרווחת כל חברה בה שולב.

על כגון דא נאמר בע"פ [1148/96](#) פלוני נ' מדינת ישראל [פורסם בבנו] מפי השופט א' גולדברג:

"אם עברו, עתידו וסיכויי שיקומו של נאשם צריכים דרך כלל לבוא במניין שיקוליו של בית המשפט, מקבלים שיקולים אלה משנה תוקף כשמדובר בעבריין שהוא קטין, הן לעניין ההחלטה אם להרשיעו (לאחר שנמצא כי ביצע את העבירה), והן לעניין מידת העונש, אם נמצא כי ראוי הוא להיות מורשע בדיון. מאידך גיסא, ואף-על-פי שמדובר בנערים, אין שיקול ההרתעה, ובעיקר הרתעתם של עבריינים בכוח, נדחק בכגון דא לקרן זוית. על בית המשפט להגן על גופן וכבודן של קטינות, לא רק מפני פגיעתם הרעה של מבוגרים בהן, אלא גם מפני התעללות מינית של נערים שעדיין לא בגרו. זאת בנוסף לאמצעי חינוך והסברה הנדרשים כדי להעצים כבר מגיל צעיר את המודעות לערך כבוד האדם, איש ואישה כאחד".

יודגש אף זאת - מתן משקל מיוחד לשיקומו של עבריין קטין, אינה מייטרת את הצורך לאזן שיקול זה עם שיקולי ענישה נוספים של מענה למתלוננת, הרתעה וגמול, הנלמדים, בין היתר, מחומרת העבירה ונסיבותיה. למעשה גזירת הדין אינה מדע מדויק כי אם איזון בין מכלול הנסיבות והשיקולים הרלוונטיים לעניין, והרשעה, אף בעניין קטינים, אינה חזות הכל. (ע"פ [10715/05](#) פלוני נ' מדינת ישראל) [פורסם בבנו].

גישתו של בית המשפט העליון לעניין שיקולי הענישה בעניינם של קטינים, הובנתה **בע"פ 49/09** מדינת ישראל נ' פלוני [פורסם בנבו] שם נקבע כי היבטי השיקום מתחזקים שעה שמדובר בקטינים, ויש להעדיף על פני שיקולי הענישה האחרים. זאת, משום שהקטין עדיין נמצא בשלב בו אישיותו טרם נתגבשה סופית וההנחה היא שבאמצעות טיפול מתאים ניתן יהיה להחזירו למוטב. מלבד סיכויי השיקום מן הראוי ליתן משקל רב במיוחד לנסיבותיו האישיות, כמו גם לגילו בעת ביצוע המעשים. ככל שהנאשם צעיר יותר, יטה בית המשפט להעדיף הפעלתם של אמצעים שיקומיים על-פני אמצעים עונשיים (**ע"פ 4524/04** פלוני נ' מדינת ישראל) [פורסם בנבו].

מן הכלל אל הפרט – בענייננו מדובר במקרה חריג בו הנאשם חדל מלבצע את העבירות באופן עצמאי זמן רב לפני שנתפס. האירועים פסקו, ללא התערבות חיצונית, מאז היה הנאשם בן-15. מנקודת זמן מסוימת בה, כנלמד מדברו לעניין העונש, ייסרו אותו הפגיעה והפסול בהתנהגותו ובמעשיו, חשב להסגיר עצמו ולהתוודות אך פחד לעשות כן.

זאת ציינתי מבלי להקל ראש, ולו בפסיק, מן הכתוב בכתב האישום ומייסורי המתלוננת אשר בחלוף כשנתיים, באומץ לב ומתוך המעמסה אותה נשאה, אזרה עוז וחשפה בפני אחותה את שנעשה בה. עוד קודם לעובדת קטינותו של הנאשם, יש לזכור גם כי המתלוננת היא קטינה רכת שנים וביהמ"ש מצווה לתת את דעתו לפגיעה הקשה בה – קורבן העבירה. זאת ניתן ללמוד מהצהרת "נפגעת העבירה", לצד רצונה העז בהענשת הנאשם כגמולו.

כך ניצבים הם לכאן ולכאן השיקולים השונים, המשמשים בערבוביה, ומושכים לכיוונים מנוגדים.

אף היבט נוסף בענייננו, עבירות מין הנן עבירות מיוחדות בהיבט הסטיגמה החברתית והמשפטית הנלוות אליהן. מעטות העבירות המעוררות סלידה חברתית עזה כאלה, לרוב בצדק. כך גם השלכות תיוג שכזה. על כן, הרשעת הנאשם תפגע בו בהכרח פגיעה "מוחשית וקונקרטי".

נוכח גילו של הנאשם בעת ביצוע העבירות, מחייבות הנסיבות לשיטתי ליתן משקל הולם, לצד הלימת החומרה, אף להיבט גילאי זה. חזקה חוקית היא כי גילו של קטין שטרם מלאו לו 14 ייחשב תמיד כצעיר מדי ובלתי בשל לגבש רצון, הסכמה או הבנה להשלכות מעשים מיניים, ומכאן חובתנו כחברה וכמערכת המשפט להגן עליו בכל מחיר, גם בהעדר תובנה לעצם הפגיעה בו.

בהינתן גישה חשובה זו, הטומנת בחובה הראיה כי מתחת לגיל 14 לא ניתן לגבש כלל הסכמה, חשיבה תבונית והתנהגות מינית מותאמת; קביעות המחוקק באשר לגיל האחריות הפלילית שהנו צעיר בשנתיים מגיל ההסכמה הנ"ל, מעורר קושי.

על כן, לשיטתי, לא ניתן לגזור דינו של הנאשם דנא באופן ראוי מבלי להעניק משקל להיבטים ולנגזרות מתפיסות אלה - גם ביחס לדפוסי חשיבתו ויכולותיו שלו.

היות ועל פי לשון **חוק העונשין**, מתחת לגיל 14 יחסי המין אסורים לכולם - יוצא שהחוק המגלם ההנחה, הצודקת והראויה, שנער בן 13 אינו מסוגל לקבל החלטה שקולה לגבי רצונו המיני, ניצב בסתירה למקרה שנער בן אותו גיל נושא באחריות פלילית – היינו גיבוש כל יסודות המחשבה

הנדרשים – בגין אותו מעשה ממש לגביו נקבע שאינו יכול להתגבש לכדי הבנה והסכמה, על כלל השלכותיהן.
לזאת משקל נכבד בהכרעתי לעניין הרשעתו של הנאשם.

כל זאת אמרתי מבלי שנעלמו מעיני הפרשי הגילאים בין הנאשם למתלוננת, להישנות המעשים המגונים ולמשך הזמן במהלכו נמשכו.

אף בהיבטי הטיפול - נראה כי הנאשם הפיק ומפיק תובנות נדרשות והורתע מן ההליך המשפטי והשלכותיו. לא זוהו דפוסים עברייניים וממילא לא נפתחו נגדו תיקים נוספים.

ענייננו נמנה עם אותם מקרים בהם השיקול המכריע הוא ההצלחה המובהקת של מסלול השיקום. תסקירי שירות המבחן מלמדים על הצלחה משמעותית במסלול שיקומו של הנאשם ועל שיתוף פעולה מרשים ועקבי מצדו. אין מדובר במקרה גבולי, שבו עולים ספקות באשר ליכולתו של הקטין להשתקם. גם מקום בו נסתתמה דרכו בחר בנתיב עוקף לתרומה חברתית. הוסף לכך שהעבירה בוצעה עת היה קטין צעיר מאוד, כאשר יודגש כי אין בכך כדי להמעיט מאחריותו ומחומרת מעשיו – אך יש לדברים השפעה על התוצאה בענייננו.

כפי שנטען על ידי ההגנה וכמפורט בהגינות בתסקיר – המלצת שירות המבחן להרשעת הנאשם נטועה בחומרת העבירה בלבד. ואכן הן ע"פ פסיקת בית המשפט העליון והן – להבדיל – תחת ידי, יצאו פסקי דין אשר מצאו להרשיע נאשמים אך בשל חומרת העבירה והמסר שראוי שישורטט בגין חומרתה זו, לרוב בשל איפיוני הביצוע או נפיצות העבירה בקרב בני נוער, ובכלל. נימוק ראוי זה, אשר גם לשיטתי במקרים רבים יש בו להכריע את הכף בעניין, ראוי וטוב שישמע. אך בענייננו מצאתי לגזור אחרת.

חומרת העבירה הכבידה על החלטי. ברי כי ככל שמדובר בעבירה חמורה יותר, כך גובר האינטרס הציבורי בהרשעה. אולם, לא ניתן לשלול מראש העדפה של שיקולי שיקום גם כאשר בוצעה עבירה שאינה קלה. (ראו: [ע"פ 5409/07 פלוני נ' מדינת ישראל \[פורסם בנבו\]](#); [ע"פ 1688/09 פלוני נ' מדינת ישראל \[פורסם בנבו\]](#); [ע"פ 5521/12 פלוני נ' מדינת ישראל \[פורסם בנבו\]](#)). המחוקק איפשר ללא החרגת סוגי עבירות ואף בחמורה שבספר החוקים, לבית המשפט, לנהוג לפני משורת הדין, עת גזירתו, בעניינים של קטינים. גם העברת התיק מבית המשפט המחוזי אל בית המשפט לנוער יש בו להסליל את הערוץ המשפטי לעבר ביכור אפיקי הטיפול והשיקום.

אין משעול טיפולי בו לא צעד הנאשם ובכל אחד ממקומות אלה, הצטיין, הגדיל לעשות, הרחיב את אפיקי ההתרמות ואף הנתינה לאחר. משהצטברו גילו הצעיר מאוד בעת הרלוונטית, הפסקת המעשים שנתיים קודם לגילוי ובאופן עצמאי, לצד הליך הטיפול המעמיק עד כדי מירוק חטאים מלא, ובהצטברות כל אלה כולם זה לזה מצאתי להימנע מהרשעתו.

סופו של יום, לאור כל האמור לעיל, אני נמנעת מהרשעתו של הנאשם וגוזרת דינו כדלקמן :

1. הנאשם יבצע של"צ בהיקף של 250 שעות, זאת עד ליום 1.9.22.

2. הנאשם יהיה תחת צו מבחן למשך שנה מהיום, במסגרתו ישתף פעולה ככל שיידרש עם שירות המבחן, ימנע מביצוע עבירות נוספות וישלים השל"צ במלואו.
- מובהר לנאשם כי היה ולא יעמוד בתנאי צו המבחן ניתן להחזיר עניינו לבית המשפט ולגזור דינו בשנית אף להרשעה ועונש מאסר.
3. הנאשם יתחייב היום כי ימנע במשך שנה מביצוע עבירות אלימות ו/או מין מכל סוג, היה ולא, ישלם לטובת אוצר המדינה סך של 6,000 ₪.
4. הנאשם ישלם פיצוי למתלוננת בסך של 10,000 ₪. הפיצוי ישולם למתלוננת באופן מיידי על ידי המרכז לגביית קנסות וזה יגבהו מן הנאשם ב – 50 תשלומים שווים ורצופים החל מיום 1.2.22.

הנאשם: אני מבין ומתחייב.

הנאשם נושא עיניו לשירות מיטבי בצה"ל. לוואי ויצליח. חזקה על רשויות הצבא שישקלו את המכלול, את החטא ועונשו, את הנפילה ואת השיקום על כלל הנימוקים שהובאו בגזר דין זה, לצד יכולותיו כמתואר. (ככל ומשך צו המבחן כמו גם מכסת השל"צ יכבידו על אפשרות זו, רשאי שירות המבחן לפנות לבית המשפט כהבנתו).

אל המתלוננת – הנאשם נמצא אשם. אשם בכל מה שנטען שביצע. הוא הודה לקח אחריות, מצטער מתבייש ויישא באות קין זה לכל ימי חייו.

ענישה אינה רק היוצא פתח בית המשפט בסוף דבר. גם נגזרות ההליך עצמו – הרחקתו מבית הוריו ומסביבת חייו, נשיאתו בנטל הגליית משפחתו וההכבדה על הוריו מדי יום, אפילו בהיבטי הגעתם למקום העבודה, פטור מצה"ל אשר היה חלומו על השלכתו בחברה הישראלית ושהייתו במעצר משך עשרת הימים הראשונים מאז הגילוי – גם כל אלה חלק מענישתו של הפוגע.

כולי תקווה כי תצליח הקטינה לגייס כוחות התגברות, כפי שעשתה באומץ רב עת סיפרה על המעשים, מתוך מקום של צמיחה אישית מחודשת.

אין דרך לאמוד הנזק שנגרם לה, ולמותר לציין כי אין בפיצוי כספי על-מנת להשיב את תחושת הביטחון שנטלו ממנה המעשים, אלא להטיל על הנאשם – קמעה – לומר בכך דברו. כולי הערכה לבחירתה, לכוחותיה ולתמיכת האחים הבלתי מסוייגת.

זכות ערעור כחוק.

ניתנה והודע ביום י"ט כסלו תשפ"ב, 23/11/2021 במעמד הנוכחים. נוסח מותר בפרסום ניתן היום, א' שבט תשפ"ב, 03 ינואר 2022, בהעדר הצדדים.

ה ליזי פרוינד 54678313
נוסח מסמך זה כפוף לשינויי ניסוח ועריכה

[בעניין עריכה ושינויים במסמכי פסיקה, חקיקה ועוד באתר נבו – הקש כאן](#)